

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu Örneği

Ahmet ALTAY
Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, Türkiye
ahmetaltay57@hotmail.com

Can DEMİREL
Öğr. Gör., Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
candemirel@klu.edu.tr

Özet

Meslek yüksekokulları belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştiren iki yıllık yükseköğretim kurumlarıdır. Bu okullar iş dünyasının gereksinim duyduğu teknik ve mesleki bilgiye sahip, donanımlı insan kaynağını yetiştirirler. Gelecekte iş hayatında önemli roller üstlenecek olan meslek yüksekokulu öğrencilerinin hem mesleki gelişimleri hem de kişisel gelişimleri için okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarına sahip olmaları beklenir. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığı kazanmaları, onların hem bugünlerine hem de yarınlarına önemli katkılar sağlayacaktır. Öğrencilerin sahip olacakları okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları onların yaşam boyu öğrenme süreçlerine de önemli katkı sağlayacaktır. Bu çalışma, Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarına ilişkin özelliklerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çalışmada betimleme yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda çalışmada öncelikli olarak okuma, okuma alışkanlığı ve kütüphane kullanma alışkanlığı gibi kavramların teorik çerçevesi çizilmiş, ardından ise verilerin elde edilmesi için anket tekniğinden yararlanılmıştır. Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilere yapılan anket uygulaması ile onların okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarına ilişkin düşünce ve tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarına yönelik değerlendirmeler yapılmış, okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarının yetersiz olmasının başlıca sebepleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada ayrıca meslek yüksekokulu öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarının geliştirilmesi için çeşitli öneriler de sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okuma Alışkanlığı, Kütüphane Kullanma Alışkanlığı, Meslek Yüksekokulları.

A Research on Reading and Library Use Habits of Vocational School Students: Kırklareli University Pınarhisar Vocational School Example

Abstract

Vocational schools are two-year higher education institutions that train intermediate manpower for certain professions. These schools train qualified human resources with the technical and professional knowledge required by the business world. Vocational school students, who will assume important roles in business life in the future, are expected to have the habit of reading and library use for their professional and personal development. By gaining the reading and library use habits, vocational school students will make significant contributions both to present day and to their future. Reading and library use habits of these students will also contribute to their lifelong learning processes. This study was carried out with the purpose to reveal the characteristics of the students studying at Kırklareli University Pınarhisar Vocational School regarding reading and library use habits. Description method was used in this study. Within this context, the theoretical framework of the concepts, such as reading, reading habit and library use habit, was formed in the paper in the first place, then the survey technique was used to obtain the data. With the questionnaire conducted in order to survey students studying at Kırklareli University Pınarhisar Vocational School, the aim was to determine their thoughts and attitudes regarding their reading and library use habits. In line with the findings obtained in the research, evaluations were made on the students' reading and library use habits, and the main reasons for the inadequacy of reading and library use habits were determined. In addition, various suggestions were presented for the development of vocational school students' reading and library use habits.

Keywords: Reading Habit, Library Use Habit, Vocational Schools.

GİRİŞ

Okumak, insanoğlunun tarihin başlangıcı sayılan yazıyı buluşundan bu yana yaklaşık 4500 yıldır gerçekleştirmeyi sürdürdüğü vazgeçilemez, en önemli bireysel ve toplumsal eylemlerinden birisidir. Bilgiye erişmenin, eğitimin, iletişimin ve toplumsallaşmanın, toplumsal hayatta yer almanın başlıca yolu olan okuma, her yaş, meslek, eğitim düzeyi, sosyal statü, ekonomik düzeydeki bireyler için toplumsal bir zorunluluk niteliği taşımaktadır. (Karadeniz ve Yılmaz, 2017, s. 224). Dünyamız bilgi toplumu olarak adlandırılan ve bilginin biçimlendirdiği yeni bir toplum yapısına doğru giderken, bilgi-birey ve bilgi-toplum ilişkisini sağlayacak toplumsal unsurlardan birisinin de okuma alışkanlığı olacağını söylemek mümkündür. Kişisel ve toplumsal düzeyde değişimi yakalayarak, gelişimi sağlamanın bir toplumda bilgi ile ilişkinin düzey ve niteliğine bağlı olduğu söylenebilir. Her gün okuma yazma bilmeyen insanlar doğduğu ve okuma eylemi bireysel-toplumsal varoluşun koşullarından birisi olduğu sürece okuma alışkanlığı sorununun bütün toplumlar için varlığını sürdüreceği açıktır. (Yılmaz, Köse ve Korkut, 2009, s. 23)

Okuma ve öğrenme perspektifinden bakıldığında günümüzde üniversitelerin öğretim anlayışında önemli değişikliklerin yaşandığını iddia etmek mümkündür. Üniversitelerdeki öğretim süreçlerinde öğrencilere bilginin yüklenmesi yerine onlara derin anlamalar ve kavrayışlar sağlamaya yönelik bir yaklaşım benimsenmeye başlamıştır. Bu yaklaşım öğrencinin bilgi üretme kapasitesinin artırılmasını, öğrencinin aldığı bilgiyi yorumlamasını ve anlamlandırmasını hedeflemektedir. Başka bir deyişle bilgi toplumunun üniversiteleri öğretmeyi amaçlayan değil, öğrenmeyi öğretmeyi amaçlayan kurumlara dönüşmektedir. Üniversitelerde yaşanan bu değişim ve dönüşüm süreci belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, dört yarıyılık eğitim-öğretim sürdüren yükseköğretim kurumları olan meslek yüksekokullarını da önemli ölçüde etkilemiştir. Zira bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızlı gelişmesine paralel olarak meslek yüksekokulu öğrencilerinin akademik ve mesleki kariyeri için ihtiyaç duyduğu bilginin içeriği ve formları hızlı bir şekilde değişmektedir. Bilginin gerek akademik hayatta gerekse iş hayatında en önemli sermaye olduğu bilgi toplumunda bilgi gereksinimlerinin farkında olan, gereksinim duydukları bilgilere nasıl ulaşabileceklerini bilen, bu bilgileri kullanabilen, kullanırken ekonomik, etik, yasal ve sosyal düzenlemeleri kabul eden öğrencilere gereksinim bulunmaktadır (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003: 2; Altay, Demirel ve Topbaşlı, 2017, s. 520). Yukarıda sıralanan özelliklere sahip olan meslek yüksekokulu öğrencilerinin sürekli kendini yenileyen ve geliştiren, bilgi okuryazarlığı becerilerine sahip, okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığı kazanmış bir profile sahip olması beklenmektedir. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenmeyi benimsemesi, okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığına sahip olması onların istediği başarıyı kazanabilmesi ve kalifiyeli bir meslek elemanı olarak iş hayatına atılabilmesi için son derece önemlidir. Özellikle öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığına sahip olmaları mesleki nitelikleri kadar kişisel niteliklerinin geliştirilmesinde de oldukça önemlidir. Bu açıdan bakıldığında meslek yüksekokulu öğrencilerinin iyi bir okur ve kütüphane kullanıcıları olmaları, onların hem bu günlerine hem de yarınlarına büyük katkılar sağlayacaktır.

OKUMA, OKUMA ALIŞKANLIĞI VE KÜTÜPHANE KULLANMA ALIŞKANLIĞI: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Öğrenmenin ve özgürleşmenin ilk adımı (Akman ve Akman, 2017, s. 282) olan okuma, bireyin dünyasını genişleten, kişiliğini şekillendiren, onu başkalarına bağlayan çok önemli bir eylemdir (Demirel, 2000: 61). Okuma, aynı zamanda, nitelikli bir yaşam için de gerekli olan son derece stratejik bir araçtır (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007, s. 5).

Okuma ile ilgili literatür incelendiğinde genellikle birbirine yakın tanımlar karşımıza çıkmaktadır. Örneğin Demirel (2000, s. 59), Okumayı, bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla, yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliği olarak ifade etmektedir. Ünalın (2006, s. 62) ise okumayı, kelimeleri, cümleleri, noktalama işaretleriyle, bir yazıyı bir bütün olarak görme, algılama ve kavrama süreci olarak tanımlamaktadır. Özbay da (2007, s. 4) benzer şekilde okumayı “*Ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir*” diye anlamlandırmaktadır. Sever (2000: 11), Okuma etkinliğini “*Yazıdaki duygu ve düşüncelerin kavranması, çözümlenmesi ve değerlendirilmesi gibi fizyolojik, zihinsel ve ruhsal yönleri bulunan karmaşık bir süreç*” olarak tanımlamaktadır. Odabaş

(2003, s. 3) ise okumanın iki farklı boyutuna dikkat çekmektedir. O'na göre okumanın ilk anlamı okuryazarlık adıyla bilinen, bireyin kâğıt üzerindeki birtakım imleri birbirlerine çatarak sözcüklerden anlamlar çıkarabilme, ifade etmek istediklerini de o imler aracılığıyla kâğıt üzerine dökebilme becerisidir. Okumanın ikinci anlamı ise işlevsel okuryazarlık veya sürekli okuma alışkanlığıdır. Akyol (2006, s. 29), okumayı tanımlarken yazar ve okuyucu arasındaki iletişimi öne çıkararak okumayı dinamik bir anlam kurma süreci olarak betimlemektedir.

Bireyin ait olduğu toplumun ve kültürün bir parçası olmasında ve aynı zamanda kişiliğini oluşturmasında aile, okul ve çevreden sonra en belirleyici etken okumadır. (Geçgel ve Burgul, 2009, s. 342). Okuma genellikle genel kültür düzeyini yükseltme, mesleki bilgileri güncel tutma, merak edilen konularda bilgi sahibi olma ve zevk amaçlarıyla gerçekleştirilen bir eylemdir (Yılmaz, 2002, s. 442).

Okuma, bireyin bilgi edinebilmesini ve öğrenmesini kolaylaştırmaktadır. Bunun yanında okuma, bireyin;

- Davranışlarını ve başkalarıyla ilişkilerini yönlendirmesini,
- İç dünyasını zenginleştirmesini,
- Bakış açısını genişletmesini,
- Çevresine önyargısız, yansız ve hoşgörülü bakmasını,
- Beğeni düzeyini artırmasını,
- Düşünme ve yaratma özgürlüğü ile değerlendirme alışkanlığı kazanmasını” da sağlamaktadır (Koç ve Müftüoğlu, 2008, s. 62).

Bireysel düzlemde sağlıklı ve gelişmiş bir kişiliğin en önemli kaynaklarından birisi olan okuma, toplumsal düzlemde ise demokratik yapının ve uygarlığın temellerini oluşturan bir unsurdur (Yılmaz, 1995, s. 325). Başka bir ifade ile Okuma bireysel gelişime olduğu kadar toplumsal hayata katkısı bakımından da önemlidir. “İnsanın kendiliğinden yaptığı davranışların, gösterdiği tepkilerin önemli bir bölümü kültürle çevre tarafından belirlenmektedir. Kültürel kurallar ve toplumsal koşullandırmalar, davranışları önemli ölçüde etkilemektedir. Bu sebeple, okuma, kişinin yaşadığı topluma ve kültürel çevreye uyum sağlayabilmesi, toplumun gerektirdiği koşullandırmaları yerine getirebilmesi açısından önemlidir” (Akay, 2004, s. 58). Bununla birlikte okumanın, kuşaklar arasındaki kültür akışını ve bilinç oluşumunu sağlayarak kopukluğu engellemek gibi toplumsal bir misyonu da bulunmaktadır (İskender, 2013, s. 14).

Okuma alışkanlığı, bireyin, bir gereksinim ve zevk kaynağı olarak algılaması sonucu, okuma eylemini yaşam boyu, sürekli ve eleştirel bir nitelikte gerçekleştirmesi olarak ifade edilebilir (Yılmaz, 1993, s. 30; Yılmaz, 2004, s. 116; Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008, s. 431; Sevmez, 2009, s. 7). Bireyler hem kendilerini hem de yaşadıkları dünyayı tanıyabilmek, anlayabilmek ve hayatı kendileri için daha yaşanılır kılabilmek için okuma alışkanlığı kazanmak zorundadırlar Okumak, okuma etkinliğini hayatının bir parçası haline getirmek, insanın zihinsel açıdan gelişmesini, rahatlamasını ve analiz gücünün artmasını da mümkün kılacaktır. Ayrıca okumak hayat boyu öğrenme sürecine yayılması gereken bir eylem olmalıdır. Kişinin çocukluktan itibaren bu alışkanlığı kazanıp ilerleyen süreçte geliştirmesi bireyin yaşam standartlarını yükseltmesi için oldukça önemlidir. (Alaca ve Kızıloz, 2015, s. 518)

Kütüphane kullanma alışkanlığı ise bireylerin bilgilenme, eğitimsel, kültürel ve boş zamanlarını değerlendirmek amaçlarıyla belirli aralıklarla ve düzenli olarak kütüphanelerden yararlanmaları olarak tanımlanabilir. (Yılmaz, 2000, s. 458; Yılmaz, 2002, s. 442). Kütüphane kullanma alışkanlığının okuma alışkanlığından bağımsız ele alınamayacağı, aralarında karşılıklı ve doğru orantılı bir ilişki olduğu söylenebilir. Okuma alışkanlığına sahip bir kişinin kütüphaneyi daha çok kullanacağı; kütüphane kullanma alışkanlığı olan kişinin de daha çok okuyacağı genelde kabul edilen bir gerçektir (Yılmaz, 2000, s. 458). Bireyin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarını kazanıp geliştirmesinde birçok bireysel ve toplumsal etken rol oynamaktadır. Bu alışkanlıklarda; bir ülkedeki kültür yapısı, eğitim sistemi, medya, aile, öğretmen, kütüphaneci, arkadaş çevresi gibi etkenlerin rolü önemlidir (Sevmez, 2009, s. 1).

Çalışmanın konusunu teşkil eden meslek yüksekokulu öğrencileri boyutundan meseleye yaklaşılabilecek olursa; Son yıllarda yaşanan teknolojik dönüşüm ve hızlı değişimle beraber bilgi kayıt ortamları ve bilgi üretimindeki artış meslek yüksekokulu öğrencilerinin çok iyi bir okuma alışkanlığına sahip olmalarını gerektirmektedir. Okuma, okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları meslek yüksekokulu öğrencilerinin kendilerini tanımasına, toplumsallaşmasına, milli ve estetik duygularının gelişmesine de önemli katkılar sağlamaktadır.

AMAÇ VE YÖNTEM

Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin kitap ve kütüphane kullanma alışkanlıklarını incelemek amacıyla hazırlanan bu çalışmada betimleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan verilerin elde edilmesinde ise anket tekniğinden yararlanılmıştır. Bu kapsamda öncelikli olarak literatürdeki kaynaklardan yararlanılarak bir anket oluşturulmuş ve hazırlanan anket 20/05/2019 ve 31/05/2019 tarihleri arasında Kırklareli Üniversitesi Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 814 öğrenciye doldurulmuştur.

Tablo 1: Örneklemelerin Öğrenim Gördüğü Programa Göre Dağılımı

Programın Adı	Katılımcı sayısı	Yüzdeler dağılımı %
Bilgi yönetimi	100	12
Bilgisayar Programcılığı	150	18
Elektrik	7	0.9
Kontrol Otomasyon	14	1.7
Yapı Denetimi	57	7
Aşçılık	113	14
İkram Hizmetleri	4	0.5
Turizm ve Otel İşletmeciliği	35	4
Turizm Seyahat Hizmetleri	79	10
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	154	19
Medya ve İletişim	102	13
Toplam	814	100

Öğrenciler tarafından anketler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 22.0 paket programından yararlanılarak analiz edilmiş ve bulgular yüzde ve frekans değerlerine dayalı bir şekilde yorumlanarak tablolar üzerinde gösterilmiştir.

BULGULAR

Anket katılan öğrencilerin çoğunluğunu erkekler (%62) oluşturmaktadır. Katılımcıların %38'i ise bayandır. Öğrenci ailelerinin, %9'u 0-1499 TL arası, %34'ü 1500-2999 TL arası, %40'ı 3000-4499 TL arası, %8'i 4500-5999 TL arası, %9'u ise 6000 TL ve üzeri aralıklarında gelire sahiptir. Anne ve babanın eğitim durumuna ilişkin bilgilere bakılacak olursa; öğrencilerin çoğunluğunun anne (%41) ve babalarının (%35) ilköğretim mezunu olduğu görülmektedir. Anne (%10) ve babası (%5) okuma yazma bilmeyen öğrenci sayısı da dikkat çekici bir orandadır.

Tablo 2: Katılımcılara İlişkin Demografik Bulgular

Demografik Değişkenler	Kategori	N (Kişi Sayısı)	%
Cinsiyet	Bay	505	62
	Bayan	309	38
Sınıf	1.Sınıf	494	61
	2.Sınıf	320	39
Ailenin Aylık Geliri	0-1499 TL	71	9
	1500-2999 TL	279	34
	3000-4499TL	330	40
	4500-5999 TL	65	8
	6000 TL ve üzeri	69	9
Annenin Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	78	10
	İlkokul	338	41
	Ortaokul	214	26
	Lise	138	17
	Üniversite	46	6

Babanın Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	38	5
	İlkokul	282	35
	Ortaokul	194	24
	Lise	216	26
	Üniversite	84	10

Tablo 3: Kütüphane kullanım sıklığı

	N (Kişi Sayısı)	%
Hergün	28	3
Haftada 1 yada 2 kez	78	10
Ayda 1 yada 2 kez	182	22
Nadiren	346	43
Kullanmıyorum	180	22

Tablo 3'e verilen yanıtlardan öğrencilerin yarıya yakınının (%43) nadiren kütüphaneyi kullandığı, yaklaşık dörtte birinin de (%22) hiç kütüphane kullanmadığı görülmektedir. Katılımcıların %10'u haftada bir ya da iki kez kütüphaneye gittiklerini ifade ederken, %3'ü ise her gün kütüphaneyi kullandığını belirtmiştir.

Tablo 4: Kütüphaneye gitme amacı

	N (Kişi Sayısı)	%
Ders Çalışmak için	355	44
Ödevlerimi Yapmak için	222	27
Roman, Hikâye Okumak için	82	10
Ödünç Kitap Almak için	112	14
Diğer	43	5

Anket formuna yanıt veren katılımcıların büyük bir kısmının (%71) Ders çalışmak (%44) ve ödev yapmak (%27) amacıyla kütüphaneleri kullandığı görülmektedir. Öğrencilerin %14'ü ödünç kitap almak için, %10'u roman, hikaye türü kitaplar okumak için, %5'i ise başka ne için kütüphaneye gittiklerini ifade etmiştir.

Tablo 5: Halk Kütüphanesine üyelik durumu

	N (Kişi Sayısı)	%
Evet	114	14
Hayır	700	86

Tablo 5 ve Tablo 6'da Öğrencilerin Halk ve Üniversite Kütüphanelerine üyeliklerine ilişkin veriler ve yüzdeler sunulmuştur. Her iki tabloda da kütüphane üyesi öğrenci sayısının az olduğu göze çarpmaktadır. Öğrencilerin %14'ü halk kütüphanelerine üye iken, sadece %3'ü üniversite kütüphanesine üyedir.

Tablo 6: Üniversite Kütüphanesine üyelik durumu

	N (Kişi Sayısı)	%
Evet	26	3
Hayır	788	97

Tablo 7: Kitap okuma sıklığı

	N (Kişi Sayısı)	%
Yılda 15 kitap ya da fazlası	56	7
Yılda 6-14 kitap	242	30
Yılda 1-5 kitap	420	51
Hiç okumam	96	12

Öğrencilerin kitap okuma sıklığına bakıldığında %12'sinin hiç kitap okumadığı görülmektedir. Katılımcıların yarısından fazlası ise (%51) yılda 1 ile 5 kitap arasında kitap okuduğunu ifade etmiştir. %30 oranında öğrenci ise 6 ile 14 arası kitap okuduğunu belirtmiştir. 15 kitap ve üzeri kitap okuyan öğrenci oranı ise %7'dir.

Tablo 8: En son ne zaman kitap okunduğu

	N (Kişi Sayısı)	%
1 hafta önce	28	3
1 ay önce	153	19
3-4 ay önce	389	48
1 yıl önce	156	19
Hatırlamıyorum	88	11

En son ne zaman kitap okudunuz sorusuna verilen yanıtlardan katılımcıların %3'ünün bir hafta önce, %19'unun bir ay önce, %48'inin üç dört ay önce, %19'unun ise bir yıl önce en son kitabı okuduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların %11'i de en son ne zaman kitap okuduğunu hatırlamadığını belirtmiştir.

Tablo 9: Kitap okumaya engel olan en önemli neden nedir?

	N (Kişi Sayısı)	%
Derslerin yoğunluğu	84	10
Okuma alışkanlığının olmaması	232	28
Bilgisayar, Cep Telefonu, internet, Sosyal Medya ve TV alışkanlıkları	456	56
Kitap fiyatlarının yüksek olması	21	3
Zaman bulamıyorum	21	3

Öğrencilerin yarısından fazlası (%56) Bilgisayar, Cep Telefonu, internet, Sosyal Medya ve TV vb. teknolojik alışkanlıkları, yeterince kitap okumamalarının en önemli nedeni olarak görmektedir. Bunun yanı sıra katılımcıların %28'i de kitap okumamalarının en önemli nedeni olarak okuma alışkanlıklarının olmamasının olduğunu düşünmektedir. Ankete yanıt verenlerin %10'u derslerin yoğunluğunu, %3'ü kitap fiyatlarının yüksek olmasını ve yine %3'ü de zaman bulamadığı için kitap okuyamadığını ifade etmiştir.

Tablo 10: Gazete okuma sıklığı

	N (Kişi Sayısı)	%
Her gün	35	5
Ara sıra okurum	246	30
Nadiren	421	52
Gazete okumam	108	13

Gazete okuma sıklığına ilişkin soruya katılımcıların yarısından daha fazlasının (%52) nadiren, üçte birine yakını (%30) ise ara sıra okurum yanıtı vermiştir. Gelen yanıtlardan öğrencilerin %5'inin her gün gazete okuduğu, %13'ünün ise hiç gazete okumadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 11: ‘Kütüphaneye gitmeme gerek yok. Aradığım bilgiyi internette bulabilirim’ yargısına katılım düzeyi

	N (Kişi Sayısı)	%
Kesinlikle katılmıyorum	74	9
Katılmıyorum	102	13
Kararsızım	84	10
Katılıyorum	325	40
Kesinlikle katılıyorum	229	28

Öğrencilerin “Kütüphaneye gitmeme gerek yok. Aradığım bilgiyi internette bulabilirim” ifadesine katılım düzeyi oldukça dikkat çekicidir. Katılımcıların %68'i bu ifadeye katıldığını ifade etmişlerdir. İfadeye katılmayan öğrencilerin oranı ise yalnızca %22'dir. Katılımcıların %10'u ise bu ifadeye karşı kararsız kalmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLERİ

Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik yapılan bu araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğu (E= %62 / K=%38) erkektir.
- Katılımcıların büyük bir çoğunluğu alt ve orta gelir düzeyinde bir aileye sahiptir.
- Öğrencilerin büyük bir kısmının anne (%94) ve babası (%90) üniversite eğitimi almamıştır.
- Ankete yanıt veren katılımcıların yarıya yakını kütüphaneleri nadiren kullandığını, dörtte birine yakını ise kütüphaneleri hiç kullanmadığını ifade etmiştir. Başka bir deyişle öğrencilerin yaklaşık dörtte üçü kütüphane kullanma alışkanlığına sahip değildir.
- Öğrencilerin büyük bir kısmı (%71) ders çalışmak ve ödev yapmak amacıyla kütüphaneleri kullanmaktadır.
- Ankete katılan öğrencilerin %14'ü halk kütüphanesi üyesidir. Üniversite kütüphanesine üye olan öğrenci oranı ise yalnızca %3'tür. Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu'nun Üniversite Merkez Kütüphanesi'ne yaklaşık 45 km uzaklıkta olması ve Meslek Yüksekokulunda üniversite kütüphanesine bağlı bir şube kütüphanenin bulunmaması üniversite kütüphanesine üyelik oranının bu kadar düşük olmasının en temel nedenidir.
- Elde edilen bulgulardan hareketle KLU Pınarhisar MYO öğrencilerinin yeterince kitap okuma alışkanlığına sahip olmadığını göstermektedir. Öğrencilerin %12'si hiç kitap okumadığını ifade ederken, %51'i ise 1-5 arası kitap okuduğunu ifade etmiştir. En son ne zaman kitap okuduklarına ilişkin soruya verilen yanıtlarda öğrencilerin yeterli okuma alışkanlığına sahip olmadıkları iddiasını destekler niteliktedir. Öğrencilerin %48'i 3-4 ay önce, %19'u ise bir yıl önce kitap okuduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların %11'i ise son okudukları kitabın zamanını hatırlamamaktadır.
- Öğrencilerin yarıdan fazlası (%56) kitap okumamalarının en önemli nedeni olarak bilgisayar, Cep Telefonu, internet, Sosyal Medya, TV vb. alışkanlıklarını görmektedir. Bu durum teknolojik alışkanlık ve bağımlılıkların kitap okuma alışkanlığını körelttiğini göstermektedir. Ayrıca Katılımcıların %28'i ise okuma alışkanlığı olmadığı için yeterince kitap okumadıklarını ifade etmişlerdir.
- Katılımcıların anket sorularına verdikleri yanıtlardan meslek yüksekokulu öğrencilerinin büyük bir kısmının gazete okuma alışkanlığına da sahip olmadıkları görülmektedir. Öğrencilerin %30'u ara sıra, %52'si ise nadiren gazete okuduğunu ifade etmektedir. Her gün gazete okurum diyen öğrenci oranı %5 iken, hiç gazete okuma diyen öğrenciler %13'tür.

- “Kütüphaneye gitmeme gerek yok. Aradığım bilgiyi internette bulabilirim” ifadesine öğrencilerin verdiği yanıtlar çalışmanın en çarpıcı sonuçlarını oluşturmaktadır. Zira yanıt verenlerin %68’i bu ifadeye katıldığını ifade etmişlerdir. İfadeye katılmayan öğrencilerin oranı ise yalnızca %22’dir. Katılımcıların %10’u ise bu ifadeye karşı kararsız kalmıştır. Aslında bu yanıt dijital teknolojinin ve internetin kütüphanelere meydan okumasının en net yansımasıdır.

Çalışmada elde edilen sonuçlar kapsamında aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Meslek Yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin okuma alışkanlıklarının geliştirilmesi için bu okullarda Üniversite kütüphanesine bağlı şube kitaplıklar açılmalıdır. Özellikle ilçelerde hizmet veren ve üniversite kütüphanesine uzak konumda bulunan meslek yüksekokulları için bu kitaplıklar elzemdir.
- Meslek Yüksekokulları bağlı oldukları üniversitelerin Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlıkları ve İl, İlçe Halk Kütüphaneleri ile ortak etkinlik ve kütüphane kullanma oryantasyon programları gerçekleştirerek öğrencilerin üniversite ve halk kütüphanelerine olan ilgilerini ve kullanım oranlarını arttırabilirler.
- Meslek Yüksekokullarının ders müfredatında bilgi okuryazarlığı, Edebi metinler, güzel konuşma ve yazma vb. öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarını geliştirecek seçmeli dersler eklenebilir.
- Öğretim elemanları derslerinde öğrencileri okumaya ve kütüphaneye yönlendirici ödevler ve araştırma konuları verilebilirler.

Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarının arttırılması sürecinde yüksekokul yönetiminin ve okullarda görev yapan öğretim elemanlarının çok önemli rolleri bulunmaktadır. Bununla birlikte sadece meslek yüksekokulunun gayret ve çalışmalarıyla okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığının geliştirilmesi de mümkün değildir. Bu konuda üniversite kütüphaneleri ve halk kütüphaneleri ile etkin bir işbirliği yapılması, ortak çalışmalar gerçekleştirilmesi olmazsa olmaz bir şarttır.

REFERANSLAR

- Akay, A. A. (2004). *İlköğretim 2. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerinin matematik problemlerini çözmeye başarısına etkisi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar özyeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24), 1-10.
- Akman, İ. ve Akman, N. (2017). Çocuk ve gençlerde okuma alışkanlığı sorunu: Okul kütüphanelerinin işlevselliğine bir bakış. *Türk Kütüphaneciliği*, 31(2), 281-285.
- Aksaçlıoğlu, A. G. ve Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), 3-28.
- Akyol, H. (2006). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Alaca, E. ve Kızıloz, T. (2015). Ankara Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine karşılaştırmalı bir değerlendirme *Türk Kütüphaneciliği*, 29(3), 515-543
- Altay, A., Demirel, C. ve Topbaşlı, B. (2017). Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu Bilgi Yönetimi Programı öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı becerilerinin değerlendirilmesi. *UMYOS*, 6. *International Vocational Schools Symposium: Student-Centered Approaches in Vocational Education, May 18-20 2017 Bosnia & Herzegovina, Volume 1*, içinde (ss. 519-525). Saraybosna: UMYOS.
- Demirel, Ö. (2000). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Geçgel, H. ve Burgul, F. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma ilgi alanları: Çanakkale örneği. *TUBAV Bilim Dergisi*, 2(3), 341-353.
- İskender, H. (2013). *Türkçe öğretmenlerinin okuma ilgileri ve öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmaya yönelik etkinlikleri üzerine bir araştırma: Trabzon ili örneği*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Karadeniz, Ş. ve Yılmaz, B. (2017). Ankara’daki halk kütüphanecilerinin okuma alışkanlığı üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği* 31(2), 223-244.
- Koç, S. ve Müftüoğlu, G. (2008). *Dinleme ve okuma öğretimi*. 09 Mayıs 2019 tarihinde www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/2277/unite04.pdf adresinden erişildi.

- Odabaş, H. (2003). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığına etki eden faktörler. *Bilgin*, 2, 3-6.
- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. ve Polat, C. (2008). Üniversite Öğrencilerinde Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği, *Bilgi Dünyası*, 9 (2), 431-465.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Ankara: Öncü Basımevi.
- Sever, S. (2000). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sevmez, H. (2009). *Türkçe öğretmen adaylarının okuma alışkanlığı ve kütüphane kullanımı üzerine bir inceleme: S.Ü. Eğitim Fakültesi örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Ünal, Ş. (2006). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Yılmaz, B. (1993). *Okuma alışkanlığı ve halk kütüphanelerinin rolü*. Ankara: Kültür Bakanlığı, Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Yılmaz, B. (1995). Okuma sosyolojisi: Ankara'da oturanların okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 9(3), 325-336.
- Yılmaz, B. (2000). Çok kültürlü toplumlarda etnik azınlık çocuklarının okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları. *Türk Kütüphaneciliği*, 14(4), 451-465.
- Yılmaz, B. (2002). Ankara'daki ilköğretim öğretmenlerinin okuma ve halk kütüphanesi kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(4), 441-460.
- Yılmaz, B. (2004). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarında ebeveyn duyarlılığı. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 115-136.
- Yılmaz, B., Köse, E. ve Korkut, Ş. (2009). Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(1), 22-51.